

Kuriame
Lietuvos ateitį

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

2014–2020 M. EUROPOS SĄJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO KETVIRTINĖ ATASKAITA

2022 metų III ketv.

Turinys

I.	Bendra Veiksmų programos įgyvendinimo apžvalga	5
II.	Įgyvendinimo rizikos ir siūlymai.....	7

TRUMPINIAI

APVA	– Aplinkos projektų valdymo agentūra
CPVA	– VšĮ Centrinė projektų valdymo agentūra
EK	– Europos Komisija
ES	– Europos Sąjunga
ES fondai	– Europos Sąjungos struktūriniai fondai (Europos socialinis fondas, įskaitant „Jaunimo užimtumo iniciatyvą“, Europos regioninės plėtros fondas, Sanglaudos fondas)
EIB	– Europos investicijų bankas
EGADP	– Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė
ERPF	– Europos regioninės plėtros fondas
ESF	– Europos socialinis fondas
ESFA	– Europos socialinio fondo agentūra
INVEGA	– UAB Investicijų ir verslo garantijos
Investicijų programa	2021–2027 m. ES struktūrinių fondų investicijų programa
LMT	– Lietuvos mokslo taryba
Inovacijų agentūra	– VšĮ Inovacijų agentūra
MITA	– Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra
MTEP	– Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra
VIPA	– UAB Viešųjų investicijų plėtros agentūra
SaF	– Sanglaudos fondas
TPF	– Teisingos pertvarkos fondas
Veiksmų programa	– 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programa

Lietuva pagal ES išmokėtas Lietuvai lėšas (87 proc. nuo 2014–2020 m. Lietuvai skirto finansavimo, įskaitant išmokėtą avansą) užima 3 –iąją vietą tarp visų šalių narių ir viršija ES vidurkį, kuris yra 72 proc.

Nuo finansavimo laikotarpio pradžios iki 2022 m. rugsėjo 30 d. projektams paskirstyta 7,3 mlrd. (104 proc.) eurų ES fondų lėšų.

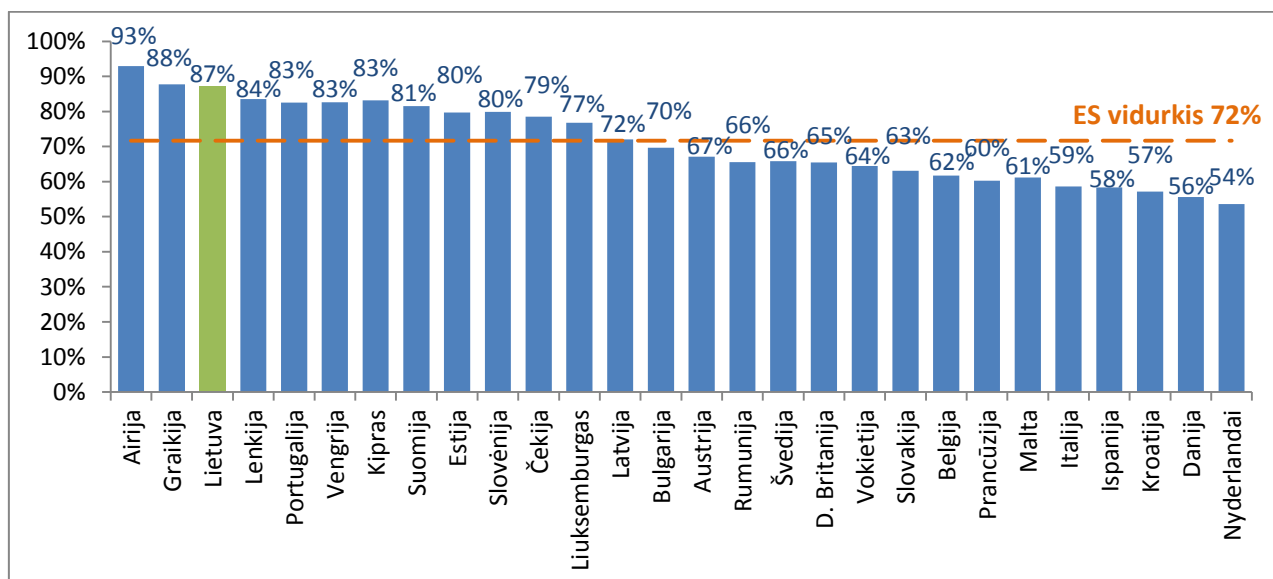
Igyvendinant 2014–2020 m. finansavimo laikotarpio ES fondų lėšomis finansuojamus projektus, iš viso investuota 5,6 mlrd. eurų (80 proc.). Per 2022 m. III ketv. investicijos padidėjo 146 mln. eurų ES fondų lėšų (2 proc.). Toks lėtas investicijų didėjimas investicijų laikotarpio pabaigoje kelia riziką nespėti laiku investuoti skirtų ES fondų lėšų.

Pasibaigus š. m. III ketv. Finansų ministerija kartu su ministerijomis atliko periodinę, ankstesnėse ataskaitose įvardintų rizikų peržiūrą ir vertinimą. Šio periodinio vertinimo metu nustatyta didelės rizikos projektų suma – 377,9 mln. eurų, vidutinės rizikos – 193,1 mln. eurų. Taip pat ataskaitoje pateikiami lėšų perskirstymo tarp ministerijų siūlymai.

I. Bendra Veiksmų programos įgyvendinimo apžvalga

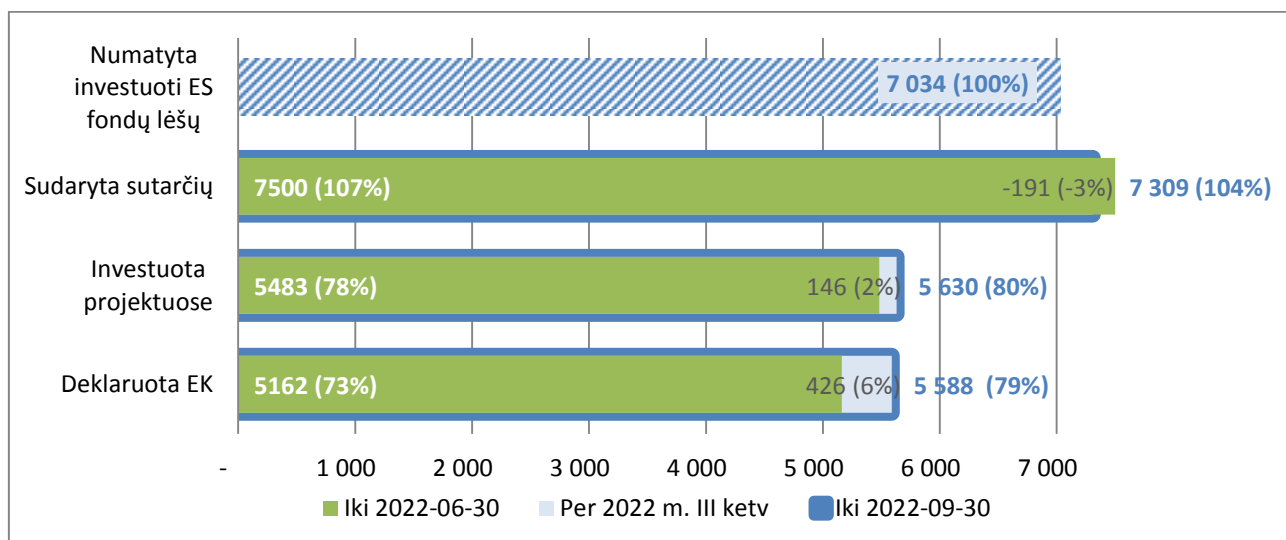
Lietuva pagal ES išmokėtas Lietuvai lėšas (87 proc. nuo 2014–2020 m. Lietuvai skirtos finansavimo, įskaitant išmokėtą avansą) užima 3 –iąją vietą tarp visų šalių narių ir viršija ES vidurkį, kuris yra 72 proc. (1 grafikas).

1 grafikas. ES išmokėjimai valstybėms narėms (proc. nuo valstybei narei skirtų ES lėšų, 2022 m. spalio 03 d. duomenys)

Šaltinis: Info Regio, Open Data platforma.

2 grafikas. Veiksmų programos įgyvendinimas pagal etapus (mln. eurų ir proc. nuo ES fondų lėšų).

Šaltinis: 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų posistemis (SFMIS2014).

* Įvertinus sutaupymus baigtuose projektuose sutarčių vertė sudaro 7 179 mln. eurų (102,1 proc.)

Nuo finansavimo laikotarpio pradžios iki 2022 m. rugsėjo 30 d. projektams paskirstyta 7,3 mlrd. (104 proc.) eurų ES fondų lėšų. Per trečiąjį š. m. ketvirtį sudarytų sutarčių suma sumažėjo 191 mln. eurų (ES fondų lėšų) arba 3 proc. (2 grafikas) dėl nutrauktų projektų.

Igyvendinant 2014–2020 m. finansavimo laikotarpio ES fondų lėšomis finansuojamus projektus, iš viso investuota 5,63 mlrd. eurų (80 proc.). Per 2022 m. III ketv. investicijų suma padidėjo 146 mln. eurų ES fondų lėšų (2 proc.). Iš dalies, mažam ketvirčio investicijų padidėjimui įtakos turėjo nutrauktos sutartys, per ketvirtį išmokėtų lėšų prieaugį bendroje sumoje sumažino minusuoti mokėjimai nutrauktose sutartyse. Nepaisant to, investicijų sparta nėra patenkinama. Likus beveik metams iki investavimo laikotarpio pabaigos dar neinvestuota 20 proc. ES lėšų, t.y. investavimo sparta nuo šiol turi būti mažiausiai 1,7 proc. per mėnesį.

EK iš viso deklaruota 5,6 mlrd. eurų (79 proc.). Veiksmų programos įgyvendinimo apžvalga pagal etapus pavaizduota 2 grafike.

Projektų sutartys jau yra sudarytos už visas ministerijų administruojamas lėšas ir sudarytas virškontraktavimo galimybes. Išskyrus Aplinkos ministerijos: projektams nepaskirstyta 35 mln. eurų ES lėšų (dalis nutraukto taršos incidentų Baltijos jūroje likvidavimo laivo pirkimo projekto lėšų). Šias lėšas Aplinkos ministerija perskirstė regionų projektų papildomam finansavimui, tačiau papildomas finansavimas konkrečioms regionų projektams iki šiol nėra paskirtas.

Siūlymas Vidaus reikalų ministerijai:

- Siekiant tinkamai suplanuoti Aplinkos ministerijos regionų projektams skirtas papildomo finansavimo lėšas bei pasiekti nustatytus rodiklius, paspartinti projektinių pasiūlymų dėl papildomo finansavimo skyrimo regionų projektams įgyvendinti vertinimą, įvertinant realias galimybes panaudoti papildomo finansavimo lėšas iki išlaidų tinkamumo laikotarpio pabaigos.

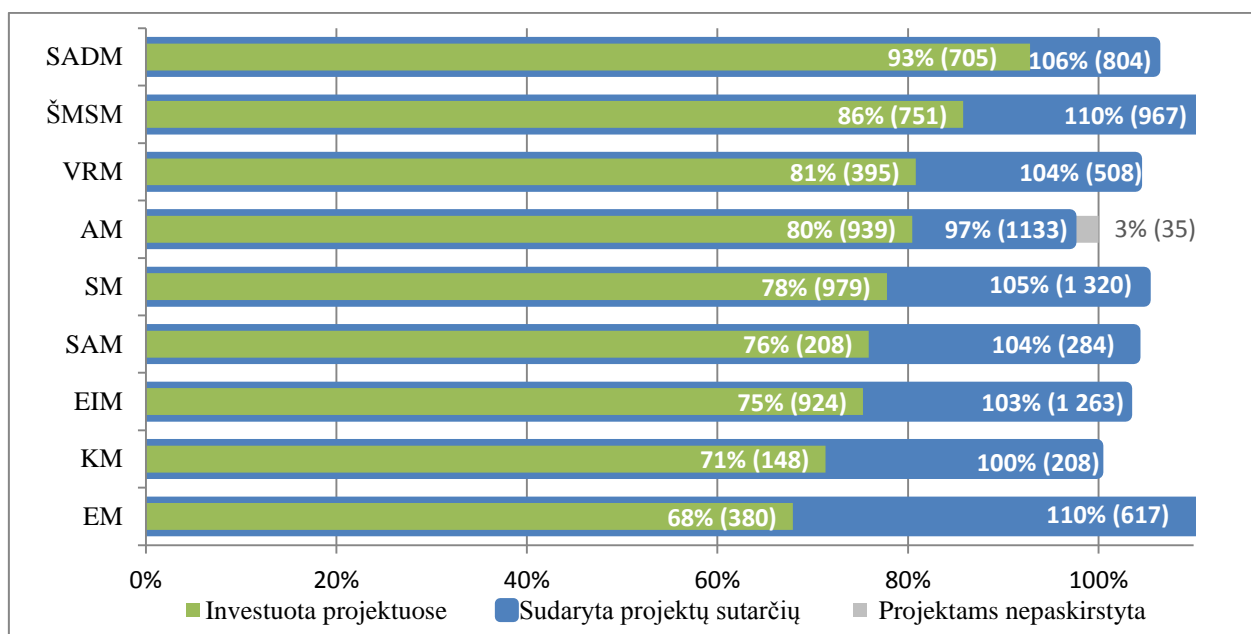
Siūlymas Aplinkos ministerijai:

- identifikavus riziką nespėti visų regionų projektams skirtų papildomų lėšų panaudoti įgyvendinamuose projektuose, priimti reikiamus sprendimus, kad lėšos nebūtų prarastos.

Nuo periodo pradžios iki 2022 m. rugsėjo 30 d. didžiausią dalį ministerijoms skirtų ES fondų lėšų investavusios yra Socialinės apsaugos ir darbo (93 proc.), Švietimo, mokslo ir sporto (86 proc.) ir Vidaus reikalų (81 proc.) ministerijos.

Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje mažiausios ES lėšų investicijos yra Energetikos ministerijos (68 proc.) ir Kultūros ministerijos (71 proc.) administruojamose priemonėse (3 grafikas).

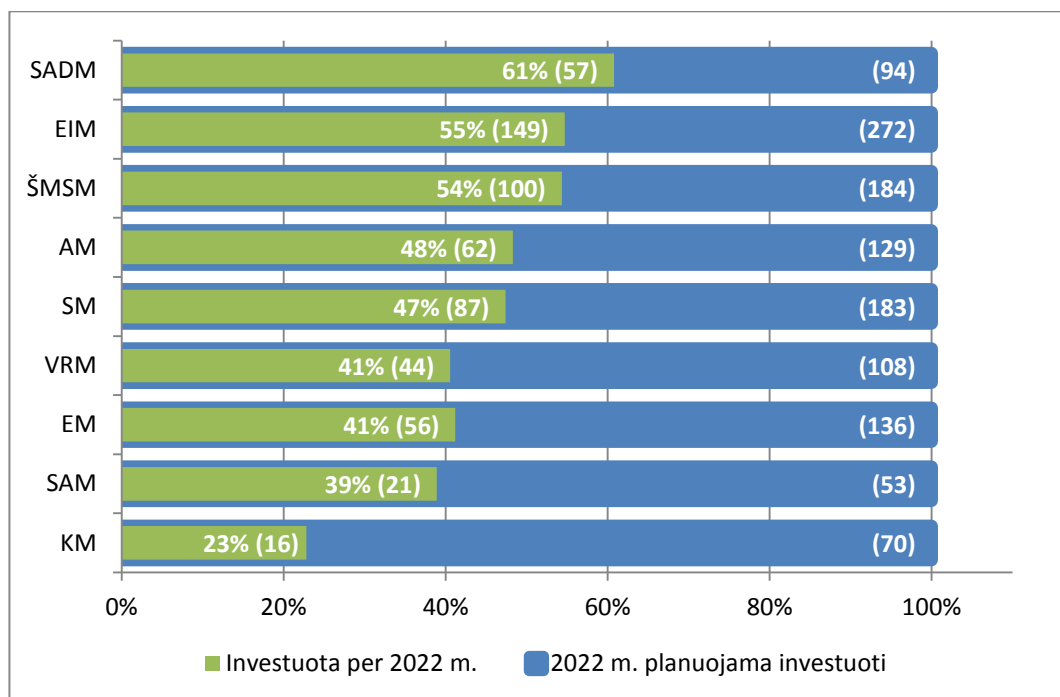
3 grafikas. Veiksmų programos įgyvendinimas pagal etapus ir pagal ministerijas iki 2022 m. rugsėjo 30 d. (proc. nuo administruojamų ES fondų lėšų ir mln. eurų)

Šaltinis: 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų posistemis (SFMIS2014)

2022 m. pradžioje suplanuota per šiuos metus investuoti 1,25 mlrd. eurų ES fondų lėšų. Per š. m. tris ketvirčius investuota 592 mln. eurų arba 47 proc. planuotų metinių investicijų.

4 grafikas. Išmokėjimai 2022 metais (proc., mln. eurų)

Šaltinis: Valstybės biudžeto apskaitos ir mokėjimų sistema (VBAMS).

II. Įgyvendinimo rizikos ir siūlymai

Pasibaigus š. m. III ketv. Finansų ministerija kartu su ministerijomis atliko periodinę projektų įgyvendinimo rizikų peržiūrą ir vertinimą. Šio periodinio vertinimo metu didelei rizikai priskirta rizikinga suma sudaro – 377,9 mln. eurų, vidutinei rizikai priskiriama suma – 193,1 mln. eurų. Per ataskaitinį laikotarpį didelės rizikos suma sumažėjo 64,9 mln. eurų dėl įgyvendintų rizikos valdymo sprendimų (suvaldytas projektų etapų įgyvendinimo terminų laikymasis, sumažintos projektų apimtys, nutraukti projektai).

Didelės rizikos projektų įgyvendinimo stebėsenai yra sudaryti projektų etapų įgyvendinimo terminų planai. Ministerijoms siūloma tęsti nuolatinę nustatytų terminų laikymosi stebėseną. Nesilaikant projektų etapų įgyvendinimo terminų, nedelsiant turėtų būti priimti sprendimai dėl tolesnių veiksmų – nutraukti projekto sutartį, projektą užbaigti mažesne apimtimi laiku, projektą užbaigti po išlaidų tinkamumo laikotarpio pabaigos projekto vykdytojo lėšomis. Priėmus sprendimą projektą užbaigti projekto vykdytojo lėšomis būtina pagrįsti projekto vykdytojo galimybes užbaigti projektą. Esant rizikai, kad projektas nebus pabaigtas iki išlaidų tinkamumo laikotarpio pabaigos ir projekto vykdytojui sutinkant projektą pabaigti nuosavomis lėšomis, turėtų būti stengiamasi kuo didesnę projekto veiklų dalį įgyvendinti iki 2023 m. pabaigos t.y. kuo daugiau projekto išlaidų finansuoti ES lėšomis.

Rizikingų projektų sąrašas ir siūlymai didelės rizikos projektams pateikiami ataskaitos priede. Periodinio rizikų vertinimo metu ministerijos taip pat įvertino ir pateikė informaciją dėl lėšų trūkumo, planuojamų projektuose sutaupyti / nepanaudoti lėšų ir pasiūlymus dėl lėšų perskirstymo tarp ministerijos administruojamų priemonių.

Planuojama, kad nebus panaudota 4,36 mln. eurų ERPF lėšų Ekonomikos ir inovacijų ministerijos 1 prioriteto administruojamose priemonėse ir 3,42 mln. eurų ESF lėšų – 9 prioriteto administruojamose priemonėse.

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija siūlo 3,95 mln. eurų ERPF lėšų iš 9 prioriteto ministerijos administruojamų priemonių perskirstyti 1 prioriteto papildomo finansavimo stokojantiems ministerijos administruojamų priemonių projektams.

Aplinkos ministerija dalį 4 prioriteto savivaldybių viešųjų pastatų atnaujinimo ir daugiabučių pastatų modernizavimo techninės paramos priemonėse planuojamų nepanaudoti ERPF lėšų (7 mln. eurų) siūlo perskirstyti tarp savo administruojamų priemonių ir skirti 5 prioriteto Saugomų teritorijų ir valstybinės reikšmės parkų tvarkymas, pritaikymas lankymui ir visuomenės informavimo apie aplinką ir aplinkosauginių–rekreacinių objektų tvarkymą priemonių pabrangimams finansuoti. Likusią sutaupymų dalį (4,87 mln. eurų) siūloma perskirstyti kitų ministerijų papildomiems poreikiams finansuoti.

Energetikos ministerija dalį 4 prioriteto valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atnaujinimo ir gatvių apšvietimo modernizavimo priemonėse planuojamų nepanaudoti ERPF lėšų (7,52 mln. eurų) siūlo perskirstyti tarp savo administruojamų priemonių ir skirti 6 prioriteto elektros perdavimo sistemų modernizavimo ir plėtros priemonės papildomam poreikiui finansuoti. Likusią sutaupymų dalį (13,4 mln. eurų) siūloma perskirstyti kitų ministerijų papildomiems poreikiams finansuoti.

Taip pat, planuojama nepanaudoti 10,49 mln. eurų ESF lėšų 10 prioriteto Vidaus reikalų ministerijos administruojamose priemonėse ir 1,06 mln. eurų 12 prioriteto Finansų ministerijos administruojamų techninės paramos ESF lėšų.

Siūloma aukščiau minėtas ministerijų planuojamas nepanaudoti ir tarp savo priemonių neperskirstomas ERPF lėšas perskirstyti kitų ministerijų papildomam lėšų poreikiui dalinai finansuoti:

- 2,99 mln. eurų –Vidaus reikalų ministerijos 4 prioriteto projektų "Funkcinės zonos Tauragė+ plėtros strategijos pirmaeilį veiksmų įgyvendinimas" ir "Šalčininkai+ funkcinės zonos plėtros strategijos įgyvendinimas" veiklų pabrangimams ir 7,21 mln. eurų daliai 7 prioriteto projektų pabrangimų;
- 1,88 mln. eurų – Kultūros ministerijos daliai 5 prioriteto projektų pabrangimų ir 2,03 mln. eurų daliai 7 prioriteto projektų pabrangimų;
- 4,16 mln. eurų – Sveikatos apsaugos ministerijos daliai 8 prioriteto projektų pabrangimų;
- 4,36 mln. eurų – Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos daliai 1 prioriteto projektų pabrangimų;

Siūloma aukščiau minėtas ministerijų planuojamas nepanaudoti ESF lėšas perskirstyti:

- 6 mln. eurų - Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 9 prioriteto administruojamos priemonės projektui "Skaitmeninio ugdymo kūrimas ir diegimas";
- 9,38 mln. eurų - Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 8 prioriteto administruojamos priemonės projektui skirtam pabėgėlių iš Ukrainos poreikiams užtikrinti.

Taip pat siūloma 23 mln. eurų didinti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai sudarytą galimybę 8 prioritete virškontraktuoti ESF lėšas, jas skiriant pabėgėlių reikmėms finansuoti.

ERPF lėšų perskirstymo pasiūlymas.

IS			I		
Ministerija	Prioritetas	Suma, mln., eurų	Ministerija	Prioritetas	Suma, mln., eurų
EIM	1	4,36	ŠMSM	1	8,31
AM	4	11,87	VRM	4	2,99
EM	4	20,92	AM	5	7,00
ŠMSM	9	3,95	KM	5	1,88
			EM	6	7,52
			VRM	7	7,21
			KM	7	2,03
			SAM	8	4,16
		41,10			41,10

ESF lėšų perskirstymo pasiūlymas.

IŠ			Į		
Ministerija	Prioritetas	Suma, mln., eurų	Ministerija	Prioritetas	Suma, mln., eurų
EIM	9	3,42	ŠMSM	9	6,00
VRM	10	10,49	SADM	8	9,38
FM	12	1,47			
		15,38			15,38

Atsižvelgiant į tai, kad per 2022 m. IV ketvirtį ir 2023 metus projektų vykdytojams dar turi būti išmokėta 20 proc. ES lėšų (1,4 mlrd. eurų), taip pat į ministerijų pateiktą informaciją, kad dalies projektų, kurių vertė sudaro apie 260 mln. eurų, nėra galimybės užbaigti iki teisės aktuose šiuo metu nustatytos datos (2023-10-01), bet jie galėtų būti užbaigti iki 2023-12-31, Finansų ministerija numato maksimaliai pratęsti projektų įgyvendinimo laikotarpį, kad projektų išlaidos galėtų būti apmokėtos iki 2023-12-31 (taip, kaip numato ES reglamentai). Ankstesnė projektų užbaigimo data (2023-10-01) buvo nustatyta siekiant valdyti rizikas, kad projektai būtų užbaigti laiku, tačiau dėl 2020-2022 m. vykusių krizių (pandemijos, Rusijos agresijos veiksmų Ukrainoje, energijos kainų kilimo, infliacijos) dalis projektų negalėjo būti įgyvendinti, kaip numatyta projektų sutartyse.

NE PARAMA, BET INVESTICIJOS NE VEIKLA, BET POKYČIAI

NE VIEŠINIMAS, BET KOMUNIKACIJA

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa